

Pokračujeme čtvrtým dílem seriálu, ve kterém se věnujeme problematice dostavby a přestavby venkovských obcí. Po příkladech lidových staveb a ukázkách zástavby za minulého režimu se zaměříme na stavební činnost v současném období.

Naším příkladem byly vesnice v Rakousku a Bavorsku. Proto i podle jejich vzoru se Program obnovy venkova v devadesátých letech zaměřil nejen na finanční podporu obnovy venkovských stavení a památek, ale také na podporu místních zvyklostí, tradic, aktivit, zaměstnanosti občanů a hodnotného života na venkově.

DÍL 4 – VESNICE PO ROCE 1990

Společenská změna se projevila v životě každého občana, každé obce. Zejména to byla obnova samosprávy spojená s odpovědností obce za rozvoj svého území a péči o své občany. Obnova demokracie se projevila i v obraze našeho venkova.

Vládní Program obnovy vesnice se stal součástí regionální politiky státu a soutěž „Vesnice roku v Programu obnovy venkova“ je přehlídkou vývoje, práce a činnosti obcí, občanů a spolků. Soutěže se každoročně zúčastňuje 200 až 300 obcí a stala se oslavou života na venkově. V tomto díle se zaměříme na příkladná díla obnovy venkovských staveb.

DOLNÍ VĚSTONICE u Mikulova:

Jsou proslavené nálezem pravěké keramické sošky Věstonické Venuše. Vinařská obec leží v Chráněné krajinné oblasti Pálava. Tvoří ji zachovalé, obnovené statky a sklepy, soubor památkově chráněných objektů lidové architektury i archeologické muzeum.

DEŠOV u Moravských Budějovic:

Část obce byla prohlášena vesnickou památkovou rezervací. Na návsí je soubor zachovalých památkově chráněných usedlostí, které jsou vlastníky příkladně udržovány a barevně zvýrazňovány. O kulturní dědictví je pečováno v celé zástavbě obce.

LHÁNICE u Náměště nad Oslavou:

Soukromý zemědělec své selské dědictví citlivě upravil. Vytvořil nové závětrčí, vložil nová okna a zrestauroval secesní výzdobu průčelí. Je to vzorový příklad, že zachování původnosti dnešní době vůbec neubližuje, ale naopak ji obohacuje.

HOLÁSKY u Brna:

Dvůr upraveného selského domu dává možnost bohatého intimního rodinného i společenského života. Nově byl zbudován výměnek, pro děti bazének, k večernímu posezení přístřešek a byl položen trávník. Atrium přitom zachovává kouzlo selského dvora.

VRATĚNÍN u Vranova nad Dyjí:

Pohraniční vesnice byla devastována, avšak původní zástavba byla poměrně zachována. Po roce 1990 byla svépomocí občanů upravena, a vyhlášena vesnickou památkovou zónou. Za svou péči byla obec oceněna vítězstvím v celostátním kole soutěže Vesnice roku 1996 a poctěna návštěvou prezidenta Václava Havla v roce 1997.

VILÉMOV u Chotěboře:

V historii je známý střetem Jiřího z Poděbrad s Matyášem Korvínem. Obec se pro svou rozsáhlou činnost stala vítězem soutěže Vesnice roku 2003 v České republice. Přispěla k tomu i rekonstrukce inženýrských sítí a koncepční úprava zeleně návsi s novou kašnou.

DRMOUL u Mariánských Lázní:

Veřejné prostranství ve středu obce bylo upraveno a dosázeno podle projektu Regenerace zeleně obce. Bylo vytvořeno místo pro setkávání občanů všech generací. Příkladná realizace byla oceněna Zelenou stuhou v soutěži Vesnice roku 2011.

BLATNIČKA u Veselí na Moravě:

Krejčovská provozovna Tradice Slovácka šijící lidové kroje byla přestavěna z budovy bývalé školy. Přitom byla obnovena její původní výzdoba průčelí. Pořádají se zde také výstavy a kulturní akce. Obec se stala Vesnicí roku 2002 Jihomoravského kraje.

CHANOVICE u Klatov:

Zámecké hospodářské budovy byly místním JZD devastovány. Po celkové rekonstrukci bylo v nich zřízeno Muzeum lidových řemesel Pošumaví, galerie nositelů tradice lidových řemesel, informační centrum a také koncertní a výstavní místnost. Nad zámeckým areálem vznikl skanzen lidové architektury jihozápadních Čech. Obec se stala významným kulturním centrem regionu.

STARÁ VODA u města Libavá:

Zaniklá obec ve vojenském újezdu je bývalým slavným poutním místem. Zatímco klášter, v němž studoval J. E. Purkyně, byl zcela zničen, barokní kostel sv. Anny a Jakuba Většího, dílo G. P. Tencalliho, byl po odsunu sovětské armády obnoven. Na stěnách chrámu byly zachovány na připomínku podpisy sovětských vojáků.